

Eerste Lezing: Jes. 8, 23b - 9, 3
Evangelielezing: Mt. 4, 12 - 23

Beste parochianen, beste vrienden,

1) Met regelmaat zijn er op tv programma's over mensen met vreemde of bijzondere gaven, mensen die beweren een blik in de toekomst te kunnen werpen; van *whisperers* tot voorspellers. Er zijn zelfs talentenshows op zoek naar degene met de grootste onverklaarbare gave. Dit fascineert velen van ons: mensen die ogenschijnlijk een tipje van de mysterieuze sluier kunnen lichten, die het leven bedekt.

De bekendste waarzegger of toekomstvoorspeller in de geschiedenis heette Nostradamus. Hij werd zelfs een profeet genoemd. Het woord 'profeet' komt van het griekse *propheteo* dat 'voorspellen' of 'voorzeggen' betekent. Om die reden worden de profeten uit de Bijbel ook vaak als waarzeggers of toekomstvoorspellers gezien. Maar eigenlijk is dit niet juist, eigenlijk is dit een te smal begrip van de Bijbelse profeet.

Wat is een profeet dan, in die Bijbelse betekenis? Om te beginnen is een profeet iemand met zowel een diep historisch als een diep theologisch besef. De Bijbelse profeten lezen de tijd en de gebeurtenissen, en weten deze te duiden en in verbinding te brengen met het geloof van het volk van Israel. In die zin lijkt een Bijbelse profeet veel meer op een socioloog, een cultuurcriticus of een opiniepeiler, dan een waarzegger. Maar er is een belangrijk verschil. Niet iedereen kan een profeet zijn, in de Bijbel zijn het mensen die soms tegen hun zin in door God worden geroepen om als Zijn 'voorspreker' op te treden. Aan hun is de taak het volk voortdurend te blijven richten op God, door alle gebeurtenissen heen. Soms door streng en tegendraads te spreken. Vandaar ook het gezegde dat een profeet zelden geliefd is in zijn eigen stad.

Met andere woorden: naar ons geloof is een Bijbelse profeet iemand die enerzijds een bepaalde gave heeft, een bepaalde wijsheid, om de tijd en cultuur waar hij deel van uitmaakt te duiden, maar anderzijds door God wordt geroepen, geïnspireerd, begaafd wordt gemaakt, om iets over de toekomst te vertellen. Niet in die zin dat hij deze letterlijk voorspelt, maar dat hij laat zien dat deze hoopvol is.

2) De profeten in het jodendom, in het Oude Testament, zijn juist om deze hoopvolle boodschap bekend. Meer dan eens is het volk van Israel in ballingschap geweest, waarbij hun land, hun vrijheid gewelddadig werd afgenomen en zij soms als slaven moesten leven. In de tijden van de grootste onderdrukking ontstond bij monde van de profeten een Messiasverwachting. De profeten zagen hoe hun volk door *mensen* onderdrukt werd, en vanuit hun geloof en wijsheid ontstond het besef: een *mens* zal ook de bevrijding, de verlossing inluiden.

Deze mens, de Messias, was een gezondene van God, daarover waren de profeten in alle tijden het eens. Maar over de aard van het herstel en de bevrijding die de Messias zal brengen waren de meningen verdeeld. De ene profeet legt nadruk op het koningschap van de messias, en dat hij een legerleider is. De andere profeet verwacht juist een vredestichter, iemand die een ethische boodschap heeft. Weer een andere profeet omschrijft de Messias als een wonderdoener, een genezer.

Voor het christendom is Jesaja de belangrijkste oudtestamentische profeet. Zijn omschrijving van de Messias raakt het diepste van alle profeten de persoon van Jezus Christus. Zijn woorden klinken rond kerst:

"Een Kind is ons geboren, een Zoon werd ons gegeven en de heerschappij zal op Zijn schouders rusten. Dit zullen Zijn Koninklijke titels zijn: Wonderbare Raadsman Machtige God, Eeuwige Vader, Vredevorst."

Zijn woorden klinken rond Pasen:

"Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet en deed zijn mond niet open. Door een onrechtvaardig vonnis werd hij weggenomen. Hij werd verbannen uit het land der levenden, om de zonden van mijn volk werd hij geslagen."

Jesaja omschrijft de Messias als een koning én een knecht, als krachtig én als gebroken, als God én als mens. Meer dan welke profeet ook voorzegt en schetst hij de messias zoals deze door christenen in Jezus beleden wordt.

3) Om die reden zijn alle evangeliën doorweeft met Jesaja's woorden. Zo ook het evangelie van vandaag. Waarom citeert Matteus Jesaja's profetie over Zebulon en Naftali? Dit is het gebied in het beloofde land waar de Assyrische ballingschap begon, een van de duistere periodes in de geschiedenis van het volk van Israël. Op deze plek, waar Gods volk de vrijheid werd ontnomen, zal volgens Jesaja weer een schitterend licht gaan stralen, *"...en zij die woonden in de schaduw van de dood werden door het licht beschenen."* Dan neemt Matteus de profetie over en schrijft direct: *"Vanaf dat moment begon Jezus Zijn verkondiging. 'Kom tot inkeer,' zei Hij, 'want het koninkrijk van de hemel is nabij!'"*

Matteus verbindt Jezus op deze manier direct met Jesaja's profetie, met andere woorden: Jezus is dit licht, Hij zal de schaduw van de dood overwinnen. Met deze woorden bereidt Matteus ons al voor op het Paasmysterie: Jezus zal sterven aan het kruis, neerdalen ter helle, na drie dagen verrijzen tot nieuw en eeuwig leven, en de mensen bevrijden van de dood en meenemen naar het koninkrijk van de hemel. Het is nabij!

4) Grootse woorden van Matteus: de tekst stelt dat met de komst van Jezus al het duister in de geschiedenis tot een einde komt. En dan gebeurt er iets opvallends. Plots springt de tekst naar de roeping van de eerste leerlingen. Van een groots, haast hemels gebeuren, naar een simpel aards moment. Waarom doet Matteus dat?

Hieruit blijkt het verrassende van hoe de Almachtige God zich met de kwetsbare mens verhoudt: zelfs in de verlossing die alleen maar van Godswege kan komen, laat Hij ons toch van betekenis zijn. Jezus verschijnt niet als de machtige God die al het kwade wegvaagt, als de Messias die als een soort Superman alles in één knip verandert en herstelt, maar Hij beweegt zich helend en sprekend onder de mensen, Hij roept leerlingen en Hij vertelt hen over het Rijk Gods, en voor Zijn hemelse heengaan zendt Hij hen op weg, zendt Hij hen naar de wereld. Zij moeten het nu gaan doen.

5) Zoals de profeten niet simpelweg willoze spreekbuizen van de Heer zijn, of feilloze toekomstvoorspellers, maar echte mensen, de wortelden in hun tijd en cultuur, en die bevlogen, begaafd en geïnspireerd door God een hoopvolle verwachting verkondigden...

...zoals Jezus, onze Messias, niet alles op eigen houtje doet, maar de apostelen roept en zendt, en zo geduldig hen een belangrijke taak geeft in het verkondigen en zichtbaar maken van Gods Rijk...

...waar de Geest ons liefdevol en begaafd maakt, ons met talenten bekleed...

...daar mogen wij onszelf ook herkennen als kinderen van God, als leerlingen van Jezus Christus, als betekenisvol in Gods heilsplan. Wij kunnen het verschil maken, wij moeten het nu gaan doen, als profeten van de nieuwe tijd. Amen.

- pastoraal werker Yuri Saris